

ดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ญฮูกร จังหวัดชัยภูมิ
Music of Nyah Kur Ethnic Group in
Chaiyaphum Province

เจริญจิตต์ แวนทิพย์¹
Jarernjit Wantip
สุรพล เนสุสินธุ์²
Surapon Nesusin

- ¹ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาดุริยางคศิลป์ (ดนตรีวิทยา)
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาดุริยางคศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อ จังหวัดชัยภูมิมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประเด็น คือ 1) ศึกษาสังคีตลักษณะดนตรีญ้อ บ้านน้ำลาด ตำบลนาายงหลัก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงดนตรีญ้อ บ้านน้ำลาด ตำบลนาายงหลัก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยมีวิธีการทำงานคือศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า สังคีตลักษณะดนตรีญ้อ นั้นมีรูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก เป็นลักษณะของเพลงร้องที่มีแนวทำนองเดียวตลอด บรรเลงซ้ำ ๆ กัน มีเทคนิคการตกแต่งทำนองร้องให้เกิดความไพเราะ โดยใช้เทคนิคการเอื้อน ลูกคอ ส่วนเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราสี โต้ตอบ ซักถาม นอกจากนั้นยังพบว่ามีกรนำเอาวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานมาดัดแปลงเนื้อร้อง ภาษาที่ใช้ คือ ภาษาญ้อ และรูปแบบการบรรเลงแบบโบราณี่ เป็นลักษณะเพลงที่มี 2 ท่อน รูปแบบเป็นการถามตอบ บทเพลงที่ปรากฏ ประกอบด้วย บทเพลงปะเรเร บทเพลงเรียกสาวกลับจากไร่ บทเพลงแห่หอดอกผึ้ง บทเพลงเสียงชะนี และบทเพลงเสียงกวาง

การเปลี่ยนแปลงดนตรีญ้อ พบว่าได้มีการเปลี่ยนเพลงไปตามกระแสนิยม การร้องจะใช้ภาษาไทย รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก เป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองซ้ำกันซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน บทเพลงที่มีการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย บทเพลงฝรั่ง บทเพลงจำหม้า และบทเพลงใจนาง เครื่องดนตรีก็มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้ ยังคงมีเพียงคนรุ่นอาวุโสเท่านั้นที่สามารถเล่นได้ เครื่องดนตรีที่พบ ประกอบด้วย ใบลำตวน โทนดิน และขอลอ วงดนตรีญ้อที่เปลี่ยนแปลง คือ วงลำวงญ้อ ใช้บรรเลงกิจกรรมต่าง ๆ งานรื่นเริง งานมหรสพ

คำสำคัญ: ดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์, สังคีตลักษณะ, ญ้อ, การเปลี่ยนแปลง

Abstract

There were two objectives of the study of music of Nyah Kur ethnic group in Chaiyaphum Province: 1) to study the forms of music of Nyah Kur at Bann Nam Lad, Na Yang Klag Sub-district, Thep Sathit District, Chaiyaphum Province and 2) to study the changes of music of Nyah Kur at Bann Nam Lad, Na Yang Klag Sub-district, Thep Sathit District, Chaiyaphum Province. The study was conducted by studying the documents and collecting the field data from the population and related people. The results revealed that, the form of the music of Nyah Kur was strophic. It was the style of the song with the same melody repeatedly played throughout the song. The technique of vibrato was used to decorate beautiful melody. The theme of the songs was about courtship, flirtation and enquiring and answering questions. In addition, Isan folk literature was adapted as the lyrics. Nyah Kur language was also used. Another form of Nyah Kur music was binary. It was the song consisting of two sections. The theme of the songs was about enquiring and answering questions. The songs that were found included Pa Re Re, Reak Sao Klab Jak Rai, Hae Dok Pueng, Siang Chanee and Siang Guang.

According to the changes of Nyah Kur music, it was changed according to the trend. Thai language was used. It was strophic form. It was the style of the song with the same melody repeatedly played which may be different. The songs that had been changed included the songs named Farang, Jam Mam and Jai Nang. The musical instruments were also changed since the new generation cannot play the instruments. Only the elderly can play them. The music instruments included white cheesewood leaf, Tone Din and Kol-lor. The Nyah Kur

band that was changed was Ramwong Nyah Kur Band which usually played in various events and festivals.

Keywords: ethnic music, forms, Nyah Kur, changes

บทนำ

ญ้อกรหรือชาวบนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเนี้ยะกักรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา และเพชรบูรณ์ ซึ่งหากมองเผิน ๆ คนเหล่านี้คือชาวบ้านธรรมดา ที่ทำมาหากินอยู่ในพื้นที่ แต่ในความเป็นจริงน้อยคนนัก ที่จะรู้ว่าท่ามกลางกลุ่มคนไทยและคนลาว อีสานที่อยู่ปะปนกันนั้น มีคนกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มานานและรู้จักพื้นที่นี้ดีกว่าใคร คนส่วนใหญ่เรียกพวกเขาว่า “คนดง” หรือ “ชาวบน” แต่สำหรับพวกเขา เรียกตัวเองว่า “ญ้อกร” ซึ่งหมายถึง “คนภูเขา” ญ้อ แปลว่า คน กูร แปลว่า ภูเขา (ปรีชา อุตระกุล และกนก โตสุรัตน์, 2530)

ในอดีตมักมีการย้ายถิ่นที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว แม้ปัจจุบันจะตั้งหลักแหล่งที่แน่นอน แต่การไปมาหา สู่ เยี่ยมเยือนและการนับเครือข่ายกันในหมู่ชาวบน ในบริเวณสามจังหวัด ยังคงมีอยู่ปัจจุบันชาวบนอาศัยอยู่ หนาแน่นที่สุดที่บ้านน้ำลาด หมู่ที่ 4 ตำบลนาขาม อําเภอสทิต จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนี้ยังมีที่บ้านวังกำแพง ในอําเภอบ้านเขว้า ที่บ้านท่าโป่ง บ้านห้วยแย้ ในอําเภอหนองบัวละเหว ที่บ้านสะพานหิน บ้านสะพานยาง ในอําเภอสทิต บ้านกลาง บ้านพระบึง บ้านวัง-ตะเคียน บ้านตะขบ อําเภอปักธงชัย บ้านมาบกราด ตำบลโคกกระชาย บ้านดงลิ้น ตำบลจระเข้ - หิน อําเภอครบุรี บ้านไทรย้อยพัฒนา อําเภอหนองบุญมาก (อพยพ มาจากบ้านไทรย้อย ตำบลจระเข้หิน อําเภอครบุรี เพราะน้ำเหนือเขื่อนน้ำมูลท่วมหมู่บ้านเดิม) จังหวัดนครราชสีมา บ้านน้ำเลา บ้านห้วยไคร้ อําเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนบ้านท่าดงถิ่น ที่อยู่อาศัยดั้งเดิมอยู่ในป่าแถบเทือกเขาพังเหย มีอาณาบริเวณคาบเกี่ยวต่อเนื่อง 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

ดนตรี คือศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเสียง แต่เสียงที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีนั้นต้อง เป็นเสียงที่ เกิดจากความตั้งใจ และความตั้งใจของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ให้เกิดความไพเราะและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ฟัง (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2548)

ดนตรีชาติพันธุ์ ดนตรีชาติพันธุ์วิทยาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของการศึกษาทางด้านดนตรี โดยมาจากคำว่า Ethnomusicology ในภาษาอังกฤษ ซึ่งเกิดจากผสมคำสองคำ ระหว่างคำว่า Musicology หรือศาสตร์ทางด้านดนตรีวิทยา ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ในเนื้อหาสาระทางดนตรี อย่างลึกซึ้งตามหลักการหรือทฤษฎี และได้เติมคำว่า Ethno เข้าไปข้างหน้า ซึ่งเป็นคำอุปสรรคมาจากคำว่า Ethnic หมายถึง กลุ่มชนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงกลายเป็นคำว่า Ethno+musicology (ศรีณย์ นักรบ, 2557)

ดนตรีญ้อกร เป็นดนตรีที่ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตของคนในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้คนในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกรมีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียด ทั้งทางตรงและทางอ้อม เครื่องดนตรีที่พบเห็นในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ได้แก่ ใโปไม้ กลองโตนดิน

ใโปไม้ เป็นเครื่องเป่าชนิดหนึ่งของชาวอีสาน ซึ่งสามารถเป่าเป็นเพลงทำนองต่าง ๆ ได้ ใโปไม้ที่จะใช้ต้องเป็นใโปที่ยืดหยุ่นได้ ไม่เปราะหรือหักง่าย โดยมากพวกผู้ชายบางคนนิยมเป่าใโปไม้เวลาเดินทางไปหรือกลับจากไร่หรือนาคนเดียว แทนการผิวปากหรือการรำ (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526)

ดนตรีและการร่ายรำต่าง ๆ มนุษย์อาจได้ยินเสียงดนตรีตามธรรมชาติ เสียงไม้เสียดสี เสียงลมพัดผ่านใโปไม้ เสียงน้ำหยด ฯลฯ มนุษย์อาจสร้างเสียงดนตรีโดยบังเอิญ เช่น การเป่าใโปไม้ การเป่าลมผ่านกระบอกหรือเขาสัตว์ การเป่าลมผ่านปากของตนเอง การดีดสายธนู หรือหน้าไม้ ฯลฯ แล้วพัฒนาการของเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2552)

ดนตรีก็สามารถสร้างความหมายและบทบาทหน้าที่ในกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นความหมายในแง่ของความเชื่อ พิธีกรรม ความบันเทิง ด้วยบทบาทหน้าที่

ดนตรีผู้เยาว์ได้รับการยอมรับในกลุ่มชาติพันธุ์ผู้เยาว์ว่าเป็นศิลปะดนตรีประจำกลุ่มชาติพันธุ์

ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาจึงส่งผลให้ประสบปัญหาด้านการสืบทอดอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม คนรุ่นใหม่ไม่สามารถเล่นดนตรีของชาวผู้เยาว์ได้ ยังคงมีเพียงคนรุ่นเก่านั้นที่สามารถเล่นได้ ซึ่งนับวันจะล้มหายจากไปตามอายุขัย จึงควรอย่างยิ่งที่องค์กรของรัฐและชุมชนจะต้องเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์และสืบทอด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสังคมวัฒนธรรมดนตรีผู้เยาว์ บ้านน้ำลาด ตำบลนาयाงกลัก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ
2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงดนตรีผู้เยาว์ บ้านน้ำลาด ตำบลนาयाงกลัก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ

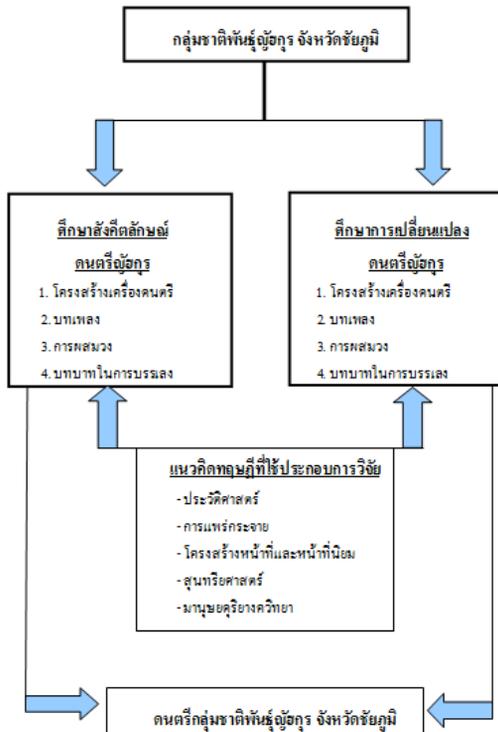
นิยามศัพท์

1. ดนตรีผู้เยาว์ หมายถึง ดนตรีประจำกลุ่มชาติพันธุ์ผู้เยาว์
2. กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาพูดเดียวกัน และ เชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน
3. ผู้เยาว์ หมายถึง ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ตามไหล่เขา หรือเนินเขาเดี่ยว ๆ แถบบริเวณด้านในของริมที่ราบสูงโคราช บริเวณจังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ
4. สังคีตลักษณ์ หมายถึง โครงสร้างในการกำหนดรูปแบบของบทเพลงในแต่ละท่อน ให้อยู่ในแบบแผน
5. การเปลี่ยนแปลง หมายถึง การทำให้สิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนไปจากที่เป็นอยู่เดิม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสิ่งคิดลักษณะดนตรียูโร บ้านน้ำลาด จังหวัดชัยภูมิ
2. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงดนตรียูโร บ้านน้ำลาด จังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องอันประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะเลือกจากกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ โดยใช้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 3 กลุ่ม ดังนี้อันประกอบไปด้วย

1. กลุ่มผู้รู้ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยกลุ่มปราชญ์ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ผู้รับผิดชอบในสายงานสายงานดนตรีประกอบด้วย

- 1.1 นายสายสน สงจัตร์ส
- 1.2 นายประยูม มองทองหลาง
- 1.3 นายพนม จิตจำนงค์

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยกลุ่มศิลปินชาวญ้อฮุกูร ประกอบด้วย

- 2.1 นายดอกไม้ ยกจัตร์ส
- 2.2 นายสุรศักดิ์ อยู่วิเชียร
- 2.3 นางจิม แยกจัตร์ส

3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน ประกอบด้วยกลุ่ม ประชาชนชาวญ้อฮุกูร ทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และกลุ่มที่สัมผัสผลงาน เช่น ผู้ฟังดนตรีหรือผู้มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของชนเผ่าญ้อฮุกูรที่มีดนตรีเกี่ยวข้องประกอบด้วย

- 3.1 นางเพชร ศิริสาขา
- 3.2 นางสาวสุทามাত্র ศิริสาขา
- 3.3 นายอนุชา พิมพรัมย์
- 3.4 นางเตือนใจ กลางจัตร์ส
- 3.5 นายนภัทร กลางจัตร์ส
- 3.6 นางแดง จันทัก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. แบบสำรวจ เป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยมีขอบเขตของการสำรวจ ในด้านดนตรีด้านบทบาทดนตรีของชนเผ่าญ้อกร ในพื้นที่วิจัย คือ บ้านน้ำลาด ตำบล นายางลักษ์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ

2. แบบสังเกต (Observation) แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ประกอบด้วย

2.1) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เพื่อใช้สังเกตเป็นแนวทางโดยการบันทึกผลการสังเกตการแสดงดนตรีและบทบาทดนตรี และกิจกรรมของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง

2.2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant observation) เพื่อใช้สังเกต การแสดงดนตรีและวัฒนธรรม กระบวนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ผู้ปฏิบัติการด้วยวิธีการจดบันทึก การบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและการบันทึกเสียง

3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ประกอบด้วย

3.1) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured interview) เป็นแบบ สัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามไว้อย่างแน่นอน เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลและ วิเคราะห์ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลดนตรี และบทบาทดนตรี เครื่องมือเครื่องใช้นี้จะใช้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

3.2) แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) เพื่อ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ไม่จำกัดคำตอบ ให้ข้อมูลกว้างและหลากหลาย ครอบคลุมประเด็นดนตรี และบทบาทดนตรีเครื่องมือเครื่องใช้นี้จะใช้กับกลุ่มผู้รู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในลักษณะ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ เพื่อที่จะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการวิจัยได้ตามที่ กำหนดไว้โดยมีวิธีการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษารายงานที่มีการบันทึกเอาไว้ใน ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยทำการค้นหาเอกสารจาก หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต ประชาชนและบุคคลต่าง ๆ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยมีการลำดับข้อมูลดังนี้

2.1) ลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม โดยมีพื้นที่วิจัยภาคสนาม คือ บ้านน้ำลาด ตำบลนาช่าง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ

2.2) ใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant observation) เพื่อสังเกตดนตรี และบทบาทดนตรี กระบวนการการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่ม ผู้ปฏิบัติการ ด้วยวิธีการบันทึกภาพ บันทึกเสียง และการจดบันทึก

2.3) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามไว้อย่างแน่นอน เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล และวิเคราะห์ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลดนตรี และบทบาทดนตรี เครื่องมือเครื่องใช้นี้ จะใช้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

2.4) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) เพื่อใช้สำหรับ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ไม่จำกัดคำตอบ ให้ข้อมูลกว้างและหลากหลาย ครอบคลุมประเด็นตั้งแต่ข้อมูลดนตรี และบทบาทดนตรี เครื่องมือเครื่องใช้นี้จะใช้กับกลุ่มผู้รู้

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ตามจุดประสงค์โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อได้ข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนามแล้วจึงเป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลที่ได้ ทั้งหมดสรุปจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

2. ทบทวนความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล

3. ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งตรวจสอบข้อมูลที่รวบรวมมา ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ ในการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคล เวลา สถานที่ ซึ่งในด้านบุคคล หมายถึงถ้าผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเปลี่ยนไปหรือไม่ ด้านเวลา หมายถึง ข้อมูลเวลาต่างกันจะเหมือนกันหรือไม่ ด้านถึงสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่ ข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาเพื่อ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 แบบด้วยกัน คือ การวิเคราะห์ ข้อมูลภาคเอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1) การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งพิจารณาจากเอกสารหลาย ๆ แห่ง เพื่อหาความถูกต้องของข้อมูล

4.2) การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัยทุกประเภทนำมาสร้างข้อสรุป โดยใช้การวิเคราะห์ 3 แบบ คือ

4.2.1) การวิเคราะห์แบบอุปนัย เป็นการตีความสรุปจากข้อมูล ในลักษณะ รูปธรรมหรือปรากฏการณ์มองเห็นโดยนำมาใช้ในลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลขณะที่มีการบรรเลงดนตรีทั้งในประเพณี และพิธีกรรมของชนเผ่าญ้อกรในโอกาสต่าง ๆ

4.2.2) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีเป็นตัวจำแนกข้อมูล และการวิเคราะห์แบบไม่ใช้ทฤษฎีซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของข้อมูล

4.2.3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบตามเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์โดยเน้นที่การเปรียบเทียบ

ข้อมูลทางด้านดนตรี และบทบาทดนตรี ของชนเผ่าญ้อกร บ้านน้ำลาด ตำบลนาายางกลัก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ทั้งในสมัยอดีตและปัจจุบัน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาดนตรีและบทบาทดนตรีเพื่อนำข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์, อธิบายและทำความเข้าใจดนตรีญ้อกรที่บ้านน้ำลาด ตำบลนาายางกลัก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ใช้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย วิธีพรรณนาวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสังคีตลักษณะดนตรีญ้อกร บ้านน้ำลาด ตำบลนาายางกลัก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

1.1 โครงสร้าง

ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) เป็นลักษณะของเพลงร้องที่มีแนวทำนองเดียวตลอด และรูปแบบการบรรเลงแบบไบนารี (Binary Form) เป็นลักษณะของเพลงที่มี 2 ท่อน รูปแบบเป็นการถามและตอบ แต่ละท่อนของเพลงบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวญ้อกร มีการใช้ภาษาญ้อกรในการแสดงเป็นภาษาหลัก ซึ่งได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นหนึ่ง ยังคงอนุรักษ์แบบดั้งเดิม ใช้บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรม และบรรเลงเพื่อความผ่อนคลาย

1.2 บทเพลง

บทเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นหนึ่งสำหรับบทเพลงดั้งเดิมที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร จังหวัดชัยภูมิ ที่ยังคงอนุรักษ์และเป็นเอกลักษณ์ แสดงให้เห็นความเป็นศิลปะการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ประกอบด้วย บทเพลงปะเรเร บทเพลงเรียกสาวกลับจากไร่ บทเพลงแห่ดอกไม้ บทเพลงเสียงชะนี บทเพลงเสียงกวาง

1.2.1 เพลงปะเรเร

เป็นบทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมแห่หอดอกผึ้ง มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภารกิจวพาราสี โต้ตอบ ชักถาม นอกจากนั้นยังพบว่ามีการนำเอาวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานมาดัดแปลงเป็นเนื้อร้อง เพลงปะเรเร เป็นเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ ไม่ยาวมาก บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันบ้าง รูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) ใช้ไปไม้เป็นเครื่องบรรเลงทำนองหลักดนตรี และเครื่องดนตรีประกอบจังหวะได้แก่ โทนดิน พวง ขอลอ โดยมีทิศทางสลับกันไปตามทำนองและเนื้อร้อง แต่ยังคงรักษาทำนองหลักของบทเพลงไว้ เน้นทำนองเอื้อนเป็นหลัก และมีจังหวะซ้ำเนิบ

1.2.2 เพลงเรียกสาวกลับจากไร่

เป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาเรียกหนุ่มสาวที่ออกไปทำไร่ไปทำสวน ไร่กลับบ้าน เป็นการถ่ายทอดความสามัคคี และความเอื้ออาทรต่อกันและกัน การร้องจะใช้ภาษาญ้อกรเป็นหลัก จะเน้นเอื้อนเสียงเป็นหลัก เป็นเพลง บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันบ้าง รูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) ใช้ไปไม้เป็นเครื่องบรรเลงทำนองหลักดนตรี จังหวะปานกลาง

1.2.3 เพลงแห่ดอกผึ้ง

เพลงแห่หอดอกผึ้ง เป็นบทเพลงที่ใช้ในพิธีแห่หอดอกผึ้ง เป็นพิธีกรรมยึดถือปฏิบัติสืบทอดรุ่นต่อรุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยมีความเชื่อว่าทำแล้วจะได้บุญ ได้กุศล เกิดชาติหน้าจะมีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ยากลำบาก ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันโดยใช้ ไปไม้เป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนดิน พวง ขอลอ จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ รูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) จังหวะซ้ำ

1.2.4 เพลงเสียงซะนี

เพลงเสียงซะนี ภาษาญ้อฮูกร ยูลยูล เป็นบทเพลงที่ใช้เรียกซะนี ในยามออกล่าสัตว์ ชาวญ้อฮูกรจะเป่าไปไม้เป่าเพื่อเรียกซะนี ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบ สโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไม้เป่าเป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง เป็นเพลง บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง รูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) จังหวะซ้ำ

1.2.5 เพลงเสียงกวาง

เพลงเสียงกวาง ภาษาญ้อฮูกร ตะบุง เป็นบทเพลงที่ใช้เรียกกวาง ในยามออกล่าสัตว์ ชาวญ้อฮูกรก็จะเป่าไปไม้เรียนเสียงซะนี เพื่อเรียกกวางใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไม้เป่าเป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง เป็นเพลง บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง รูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) มีจังหวะค่อนข้างเร็ว

2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงดนตรีญ้อฮูกร บ้านน้ำลาด ตำบลนาयाงหลัก อำเภอสทิงพระ จังหวัดชัยภูมิ

2.1 โครงสร้าง

ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไม้เป่าเป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนมืด จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ แต่ละเพลงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม ใช้ภาษาไทยเข้ามาใช้ในเพลง เพื่อใช้บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ และบรรเลงเพื่อความผ่อนคลาย

2.2 บทเพลง

บทเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม สำหรับบทเพลงที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร จังหวัดชัยภูมิ บทเพลงที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสนิยม ประกอบด้วย บทเพลงฝรั่ง บทเพลงจ้ำหม้า บทเพลงใจนาง

2.2.1 เพลงฝรั่ง

เป็นบทเพลงใช้ต้อนรับแขกผู้มาเยือนที่เป็นชาวต่างชาติ ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไปไม่เป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนดิน จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ เป็นเพลงที่บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง มีรูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดี่ยว (Monophonic Texture) มีจังหวะค่อนข้างช้า

2.2.2 เพลงจ้ำหม้า

เป็นบทเพลงใช้ต้อนรับแขกผู้มาเยือน ถ่ายทอดด้วยความสนุกสนาน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร และแขกผู้มาชาวต่างชาติ ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไปไม่เป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนดิน จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ เป็นเพลงที่บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง มีรูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดี่ยว (Monophonic Texture) มีจังหวะค่อนข้างเร็ว

2.2.3 เพลงใจนาง

เป็นบทเพลงใช้ต้อนรับแขกผู้มาเยือน ถ่ายทอดด้วยความสนุกสนาน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร และแขกผู้มาเยือนมีลักษณะชาวต่างชาติ ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่าง

กันโดยใช้ ไบไม้เป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนดิน จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ เป็นเพลงที่บรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง มีรูปลักษณะของทำนอง (Melodic Texture) เพลงนี้จัดอยู่ในรูปลักษณะทำนองเดียว (Monophonic Texture) มีจังหวะซ้ำ

2.3 การผสมวง

วงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร ได้มีการปรับเปลี่ยนไปบ้างเล็กน้อยตามกระแสนิยม ซึ่งเครื่องดนตรีที่นำมาผสมวงนั้นมีการประดิษฐ์จากภูมิปัญญา โดยการนำวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่ตนอาศัย มาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี เพื่อใช้บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ บรรเลงเพื่อความผ่อนคลาย สำหรับวงดนตรีที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร จังหวัดชัยภูมิ คือ วงลำวงญ้อกร การแต่งกายนักดนตรี ผู้ชายจะสวมเสื้อยืดคอปก กางเกงสแลค พันผ้าขาวม้า ส่วนผู้หญิงจะสวมใส่เสื้อเกาะสีน้ำเงินเข้มหรือสีดำ แขนสั้นหรือแขนกุด จะมีผ้าฝืนสีสด เช่นสีแดง สีแดงเข้ม หรือสีน้ำเงินเข้ม ลักษณะผ้าเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า พันอ้อมร่างหรือเหน็บชายไว้ด้านข้าง นุ่งผ้าถุงมีชายผ้าใหญ่

วงลำวงญ้อกร

ไบไม้

โทนดิน

ภาพประกอบที่ 2 วงลำวงญ้อกร

2.3.1 วงลำวงญ้อกร เป็นวงที่นำเครื่องดนตรี ไบไม้ โทนดิน และขอลอ มาผสมกับนักร้อง โดยมีบทเรื่องเกี่ยวข้องกับการเกี่ยวพาราฮี โต้ตอบซักถาม นอกจากนั้นยังพบว่ามีการนำเอาวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานมาดัดแปลงเป็น

เนื้อร้อง และบรรเลงเพลงตามกระแสนิยมโดยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการขับร้อง

สรุปผลและอภิปรายผล

1. ศึกษาสังคีตลักษณะดนตรีญ้อกร บ้านน้ำลาด ตำบลนาयाกหลัก อำเภอสทิงขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ

1) **โครงสร้าง** พบว่า ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) เป็นลักษณะของเพลงร้องที่มีแนวทำนองเดียวตลอด และรูปแบบการบรรเลงแบบไบนารี (Binary Form) เป็นลักษณะของเพลงที่มี 2 ท่อน รูปแบบเป็นการถามและตอบ แต่ละท่อนของเพลงบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวญ้อกร มีการใช้ภาษาญ้อกรในการแสดงเป็นภาษาหลัก ซึ่งได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นหนึ่ง ทั้งยังคงอนุรักษ์แบบดั้งเดิม เพื่อใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรม และใช้ในวิถีชีวิต

2) **บทเพลง** พบว่า บทเพลงของชาวญ้อกร เป็นเพลงที่มีรูปลักษณ์ทำนองเดียว ได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นหนึ่ง ทั้งยังคงอนุรักษ์แบบดั้งเดิม บทเพลงที่ปรากฏนั้นมีทั้งรูปแบบดั้งเดิม และมีการเปลี่ยนแปลง สำหรับบทเพลงที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกร จังหวัดชัยภูมิ ที่ยังคงอนุรักษ์แบบดั้งเดิมไว้และเป็นเอกลักษณ์ของชาวญ้อกร ประกอบด้วย บทเพลงปะเรเร บทเพลงเรียกสาวกลับจากไร่ บทเพลงแห่ดอกผึ้ง บทเพลงเสียงชะนี บทเพลงเสียงกวาง

2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงดนตรีญ้อกร บ้านน้ำลาด ตำบลนาयाกหลัก อำเภอสทิงขันธ์ จังหวัดชัยภูมิ

1) **โครงสร้าง** พบว่า ใช้รูปแบบการบรรเลงแบบสโตรฟิก (Strophic Form) คือเป็นเพลงที่มีลักษณะการบรรเลงทำนองบรรเลงซ้ำ ๆ กันซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันโดยใช้ ไบโม่เป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนอง โทนดิน จะใช้บรรเลงประกอบจังหวะ แต่ละเพลงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม ใช้ภาษาไทยเข้ามาใช้ในเพลง เพื่อใช้บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ และบรรเลงเพื่อความผ่อนคลาย

2) **บทเพลง** พบว่า บทเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม สำหรับบทเพลงที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร จังหวัดชัยภูมิ บทเพลงที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสนิยม ประกอบด้วย บทเพลงฝรั่ง บทเพลงจ้ำหม้า บทเพลงโจนาง

3) **การผสมวง** วงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร ได้มีการปรับเปลี่ยนไปบ้างเล็กน้อยตามกระแสนิยม ซึ่งเครื่องดนตรีที่นำมาผสมวงนั้นมีการประดิษฐ์จากภูมิปัญญา โดยการนำวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่ต้นอาศัยมาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี เพื่อใช้บรรเลงในกิจกรรมต่าง ๆ บรรเลงเพื่อความผ่อนคลาย สำหรับวงดนตรีที่ปรากฏในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร จังหวัดชัยภูมิ คือ วงลำวางญ้อฮูกร เครื่องดนตรีที่ปรากฏในกลุ่ม ประกอบด้วย โป้ไม้ โทนดิน และขอลอ การแต่งกายนักดนตรีผู้ชายจะสวมเสื้อยืดคอปก กางเกงสแลค พันผ้าขาวม้า นักดนตรีผู้หญิงจะสวมใส่เสื้อเกาะสีน้ำเงินเข้มหรือสีดำ แขนสั้นหรือแขนกุด จะมีผ้าผืนสีสด เช่นสีแดง สีแดงเข้ม หรือสีน้ำเงินเข้ม ลักษณะผ้าเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า พันอ้อมร่างหรือเหน็บชายไว้ด้านข้าง นุ่งผ้าถุงมีชายผ้าใหญ่

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร จังหวัดชัยภูมิ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยต่อไป

1.1 หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม ของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อฮูกร เพราะหากไม่มีการสนับสนุน วัฒนธรรมอาจสูญหาย

1.2 นำดนตรีญ้อฮูกรเข้าไปบรรจ ในหลักสูตรการเรียนการสอน ในโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งชุมชน ชาวญ้อฮูกร โดยอาจจะบรรจเข้าไปในลักษณะวิชาเลือก แล้วนำผู้ที่สามารถเล่นดนตรีประจำ กลุ่มชาติพันธุ์ได้เข้ามา ถ่ายทอดให้กับนักเรียน

1.3 นำองค์ความรู้ที่ได้จากวิทยานิพนธ์หรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนชาวญ้อกรุ คีนกลับไปที่ชุมชนเพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการสานต่อวัฒนธรรมของชาวญ้อกรุต่อไป

1.4 ศึกษาบทบาทดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อกรุเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาจาก อาจารย์ ดร.สุรพล เนสุสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัย วางแผนการศึกษาวิจัย ตรวจสอบแก้ไขทุกขั้นตอน อย่างดียิ่ง ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ สุวิทย์ วิซัด ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านดนตรีและให้คำปรึกษากับผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คุณพ่อดอกไม้ ยกจัตุรัส นายพนม จิตจำนงค์ นายประยูณ มองทางกลาง นายสุรศักดิ์ อัญวิเชียร นางจิน แจกจัตุรัส ที่ได้ให้ข้อมูลจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าจนประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อทรงศักดิ์ แวนทิพย์ คุณแม่อุไรวรรณ แวนทิพย์ ผู้วางแนวชีวิตที่ตีงามให้กับผู้วิจัยก้าวเดินด้วยดี ตลอดจนความอบอุ่นพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจ กำลังทรัพย์ให้ตลอดมาจนประสบผลสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เจริญชัย ชนไพโรจน์. (2526). **ดนตรีพื้นบ้านอีสาน**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2548). **บทความประกอบการประชุมสัมมนา**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ปรีชา อุตระกุลและ กนก โตสุรัตน์. (2530). **สังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้าน**.
ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2555). กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ฮกกร. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม
2558 แหล่งที่มา : [http://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/
ethnicGroups/9](http://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/ethnicGroups/9)
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2552). **สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต**. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.
- ศรัณย์ นักรบ. (2557). **ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.